

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3740/2023
24.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиља АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Видосава Видић Манастирац, адвокат из ..., против тужене Општине Пећинци, коју заступа Општинско правобранилаштво Општине Пећинци, ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4825/22 од 27.04.2023. године, у седници одржаној 24.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4825/22 од 27.04.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиља за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Руми П1 519/20 од 23.03.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље АА и поништена као незаконита решења тужене Општине Пећинци – Општинске управе број 112-5/2014-III од 10.01.2014. године којим је утврђено да је тужиља нераспоређена, број 112-5/2014-III-1 од 30.01.2014. године којим је одбијен приговор тужиље изјављен против решења од 10.01.2014. године, број 112-5/2014-III-2 од 24.02.2014. године којим је тужиљи престао радни однос, број 112-5/2014-III-3 од 13.03.2014. године којим је одбијен приговор тужиље против решења од 24.02.2014. године и тужена обавезана да тужиљи уместо враћања на рад исплати накнаду штете у износу од 346.758,57 динара. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев за накнаду штете преко досуђеног до траженог износа од 553.241,43 динара. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев ББ и поништена као незаконита решења тужене Општине Пећинци – Општинске управе број 112-9/2014-III од 10.01.2014. године којим је утврђено да је тужиља нераспоређена, број 112-9/2014-III-1 од 30.01.2014. године којим је одбијен приговор тужиље против решења од 10.01.2014. године, број 112-9/2014-III-2 од 24.02.2014. године којим је утврђено да је тужиљи престао радни однос и број 112-9/2014-III-3 од 13.03.2014. године којим је одбијен приговор тужиље против решења од 24.02.2014. године, те је тужена обавезана да тужиљу ББ врати на рад. Ставовима четвртим и

петим изреке, тужена је обавезана да надокнади трошкове парничног поступка тужиљи у износу од 492.100,00 динара и тужиљи ББ у износу од 415.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Допунском пресудом Основног суда у Руми П1 519/20 од 23.03.2021. године одбачена је тужба у делу захтева да суд обавезе тужену да тужиљу ББ врати на радно место које одговара њеном степену стручне спреме, њеним способностима и радном искуству.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4825/22 од 27.04.2023. године, ставом првим изреке, делимично је преиначено решење о трошковима садржано у првостепеној пресуди, тако што је одбијен захтев тужиље АА за накнаду трошкова парничног поступка преко износа од 33.470,30 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате и захтев тужиље ББ за накнаду трошкова парничног поступка од 415.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, те је тужена обавезана да тужиљама солидарно надокнади трошкове парничног поступка од 582.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијене су жалба тужене у преосталом делу и жалбе тужиља у целисти и потврђене првостепена пресуда у преосталом делу и допунска пресуда. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова састава жалбе, као и захтев тужиља за накнаду трошкова састава одговора на жалбу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка учињене у поступку пред другостепеним судом, са предлогом да се о ревизији одлучи по члану 404. ЗПП за случај да нема места примени члана 441. тог закона.

Тужиље су поднеле одговор на ревизију.

Ревизија је дозвољена по одредби члана 441. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је Врховни суд испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не конкретизује релативно битна повреда одредаба парничног поступка на коју је указано навођењем члана 374. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља АА, дипломирани ... са VIII степеном стручне спреме је била у радном односу код тужене почев од 2001. године, а по Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних места тужене од 08.07.2013. године од новембра месеца те године обављала послове Начелника одељења за ..., на систематизованом радном месту ..., као једини извршилац на том радном месту. Тужиља ББ, специјалиста струковни ..., са VIII степеном стручне спреме, запослена код тужене од 01.11.2007. године, била је распоређена на радно место ... у Месној канцеларији ..., где је обављала и послове По Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места од 08.07.2013. године на радном месту ... било је предвиђено 14 извршилаца, а девет радних места је било попуњено.

Начелник Општинске управе тужене је у сврху рационализације броја запослених 25.12.2013. године донео нови Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, којим је радно место тужиље АА укинута, а број извршилаца на радном месту ...смањен са 14 на осам. На основу овог Правилника 10.01.2014. године донета су спорна решења, којима је утврђено да су тужиље нераспоређене. Приговори тужиља против решења од 10.01.2014. године одбијени су оспореним решењима од 30.01.2014. године, након чега је уследило доношење оспорених решења од 24.02.2014. године по којима је тужиљама престао радни однос. Приговори тужиља против ових решења одбијени су оспореним решењима од 13.03.2014. године. У разлозима ових одлука наведени су идентични разлози, по којима је због промена у организацији и методу рада дошло до смањења обима и укидања послова, а није било радних места код тужене и у другом државном органу који би одговарали стручној спреми тужиља. Начелник Општинске управе је приликом доношења нове систематизације радних места по којој је број запослених смањен са 56 на 50, био мотивисан економским разлозима, из ког разлога у спорним решењима нису наведени критеријуми на основу којих је управо тужиљама престао радни однос, пошто ови критеријуми нису постојали. Тужиљама је пре престанка радног односа исплаћена отпремнина. Тужиља АА је у моменту пресуђења имала 47 година, у радном односу код тужене била је 13 година, живела је у кући заједно са родитељима и без обавезе издржавања трећих лица.

Нижестепени судови налазе да су побијана решења незаконита, пошто поступак њиховог доношења и разлози који су наведени у образложењу одлука нису у складу са одредбама чланова 64а. став 2., 65. и 66. Закона о радним односима у државним органима („Службени гласник РС“ бр. 48/91 ... 108/13). Овим законским одредбама прописано је да ако је у државном органу дошло до смањења броја запослених, односно постављених лица услед промена у организацији и методу рада, односно услед смањења обима и укидања послова, запослени и постављена лица се распоређују на радна места у истом или другом државном органу која одговарају њиховој стручној спреми; одлуку о распоређивању запослених доноси функционер који руководи органом у ком се запослени распоређује, а одлуку о распоређивању постављених лица доноси орган који их је поставио; уколико запослени, односно постављено лице не прихвати радно место на које је распоређен престаје му радни однос; уколико се запослени, односно постављено лице не може распоредити функционер, односно орган доноси решење којим се утврђује да је запослени, односно постављено лице остао нераспоређен. Запослени у државним органима, односно постављена лица која су остала нераспоређена на описани начин имају иста права и обавезе као и запослени за чијим је радом престала потреба у предузећима, утврђена законом.

Судови су становишта да је функционер приликом доношења оспорених решења имао обавезу образлагања примењених критеријума, као услова за испитивање законитости процедуре и пружања судске заштите. У конкретном случају код тужиље ББ није могло бити донето решење да је остала нераспоређена без претходног рангирања свих запослених на том радном месту, по унапред утврђеним, познатим критеријумима. Код смањивања броја извршилаца на одређеном радном месту нужно је приликом персоналне селекције све запослене који обављају те послове изложити конкуренцији на основу одређених критеријума, како би се искључила произвољност, самовоља и дискриминација, а што је основни и суштински пропуст тужене, која то у конкретном случају није учинила. У односу на тужиљу АА, чије је радно место укинута, није постојала потреба за применом критеријума, али је било нужно образложити економске или организационе промене код послодавца, како би се

спречила могућа злоупотреба права. Стога, када су изостали било какви разлози који су условили укидање управо радног места на коме је једини извршилац тужила АА, без образлагања постојања стварних и реалних потреба, незаконита су и оспорена решења која је тужена донела у односу на ову тужилу. Одлуку о реинтеграцији у радни однос, односно накнади штете судови заснивају на одредбама члана 191. Закона о раду.

Правилно су нижестепени судови применили материјално право у делу којим су усвојени постављени тужбени захтеви.

Поступак рационализације радних места код тужене спроведен је у конкретном случају без било каквих критеријума, а спорна решења на основу којих су тужиле остале нераспоређене и затим им престао радни однос не садрже суштинске, већ само формалне разлоге, на који начин је искључена могућност испитивања законитости поступка који је претходио њиховом доношењу и разлога доношења. Обе тужиле су по струци ..., са VIII степеном стручне спреме, а по утврђењу судова након доношења Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији од 25.12.2013. године уследило је доношење новог Правилника тужене 18.04.2016. године, на основу ког су код тужене примљена у радни однос два лица, која су дипломирани ... и једно лице, које је дипломирани ... за радно место Пошто је укупан број запослених по претходном Правилнику о систематизацији радних места од 08.07.2013. године смањен са 56 на 50 извршилаца, а у сврху спровођења Правилника од 25.12.2013. године запослени код тужене који су ... нису стављени у било какву конкуренцију, како би се испитала законитост поступања везаног за могућност њиховог распоређивања на радна места у истом или другом државном органу, правилно су усвојени постављени тужбени захтеви.

По становишту Врховног суда, свако другачије тумачење материјалног права водило би искључењу могућности суштинске заштите права запослених у судском поступку, приликом испитивања законитости престанка радног односа из разлога предвиђеног чланом 65. Закона о радним односима у државним органима.

Правилно је на основу члана 191. Закона о раду одлучено о реинтеграцији тужиле ББ, односно о накнади штете тужилу АА, а на основу одредби члана 165. став 2, 153. став 1. и 154. ЗПП и о парничним трошковима.

Наводи одговора на ревизију нису били потребни за доношење одлуке Врховног суда, па је на основу одредби чланова 165. став 2. и 154. ЗПП одбијен захтев тужила за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**